

การพัฒนาแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง
(เทิงท่าอนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 4*

THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MODEL EMPHASIZING
THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY PROCESS OF
WIENGTHOENG(THOENG TUMNUPRACHA) SCHOOL UNDER
THE CHIANGRAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

ชูชาติ แปลงล้วน

Chuchat plangloun

โรงเรียนเวียงเทิง (เทิงท่าอนุประชา)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

Wiangthoeng (Thoengtumnupracha) School

The Chiangrai Primary Educational Service Area Office 4, Thailand

E-mail: chuplang.cp@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงท่าอนุประชา) โดยวิธีวิจัยและพัฒนา ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ การศึกษาแนวคิดและเอกสาร สันทนากลุ่มกับผู้บริหารและครู และสัมภาษณ์ครูต้นแบบและผู้ทรงคุณวุฒิ 2) สร้างรูปแบบ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการและครู จำนวน 46 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบตรวจสอบ และแบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหา สรุปข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ครูมีความต้องการได้รับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและจัดบรรยากาศในชั้นเรียนโดยแนวทางที่นำมาใช้ คือ การนิเทศที่เน้น

* Received 2 January 2023; Revised 26 January 2023; Accepted 28 January 2023

กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) รูปแบบมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยกระบวนการมี 5 ขั้นตอน คือ ได้แก่ ขั้นศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน ขั้นวางแผนและกำหนดเป้าหมาย ขั้นขับเคลื่อนการนิเทศและชี้แนะ ขั้นสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และขั้นสะท้อนผลการนิเทศ 3) ครูทุกคน (ร้อยละ 100) มีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และจัดการเรียนรู้เชิงรุกและจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ในระดับที่ปฏิบัติได้และเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.83$, S.D. 0.25; $\bar{X} = 4.84$, S.D. 0.24) และ 4) โดยรวมรูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. 0.23)

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objective of this research article was to develop the supervision model emphasizing the professional learning community process for Wiengthoeng(Thoengtumnupracha) School. This study used research and development method, as follows: Step 1, baseline study that data were collected via literature reviewing, focus group discussion and semi-interview. Step 2, to create the model, Step 3, to implement the model, Step 4, evaluation the model. The target group were 46 deputy directors and teachers of Wiengthoeng (Thoengtumnupracha) School that were purposive selection. The research tools were a form containing issues for semi-interview, focus group discussion, questionnaires, evaluation form. Research data were percentage, mean, standard deviation, analyzed with content analysis in order to synthesize to derive at conclusions. The findings showed that 1) The baseline study result was teachers need to improve in active learning skills; design learning and doing lesson plan skills and classroom active learning implementation and classroom management skills. 2) The supervision model emphasizing the professional learning community process consist of six major components: principles, objectives, contents, process, measurement and evaluation, and success conditions. The 5 steps of the model process consist of 1) Situation analysis 2) Planning, 3) Doing, 4), Monitoring and evaluating 5) Reflection. 3) The teachers' ability (100%) to design active learning and doing lesson plan, and to teach active learning

implementation and classroom management were at an excellent practical and role model ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. 0.25; $\bar{X}$ = 4.84, S.D. 0.24). 4) The utility, feasibility, propriety standard of the model in overall was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. 0.23)

Keywords: Supervision Model, Processional Learning Community, Active Learning

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้าน การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) โดยมีผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ คือ คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องดำรงความเป็นไทย และแข่งขันได้ในเวทีโลก คือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียนรู้เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และ 3) พลเมืองที่เข้มแข็งเพื่อสันติสุข และมีค่านิยมร่วม ได้แก่ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพโดยมีเป้าหมายที่จะสร้างบุคคลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด วิถีชีวิต ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และการพัฒนาทักษะการคิดให้สามารถบูรณาการการเรียนรู้เชื่อมโยงวิถีชีวิตผ่านการปฏิบัติจริง วัดและประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (เอนอชมา วัฒนบุรณนทร์, 2559)

การจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและนำไปสู่การศึกษาที่มีคุณภาพนั้น “ครู” เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง (ปรมินทร์ อริเดช, 2560) ดังจะเห็นได้จากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากร

ทางการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตน ปรับบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ปรับวิธีสอนให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำกิจกรรมในชั้นเรียน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน คือ ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) ส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active learning) ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง ให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และมีความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงานและภาระงานได้ มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาพบปัญหาที่สำคัญของการศึกษาไทย 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับครู ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายและงบประมาณในการจัดการศึกษา และปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน โดยปัญหาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูบางคนหรือบางส่วนในสถาบันการศึกษาแต่ละระดับยึดตนเองเป็นสำคัญหรือเป็นหลักในการสอนไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสอนไปในทางที่ดี แปลกใหม่ และน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความสุขในการเรียน และเกิดความท้อแท้ในการเรียนรู้ เพราะรู้สึกว่ามันไม่ค่อยได้รับประโยชน์อะไรมากมายจากการเรียน เช่น การสอนยึดการบรรยาย ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ ไม่ได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และไม่ได้เตรียมการสอนมาล่วงหน้า (กุลิสรา จิตขญาวิณิช, 2561) นอกจากนี้จากการศึกษาวิเคราะห์ของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ พบปัญหาของครูไทยในปัจจุบันมี 5 ประเด็น คือ 1) ครูตามไม่ทันกับความก้าวหน้าและเทคโนโลยีใหม่ 2) ข้อจำกัดของงานครูกับรูปแบบการศึกษาใหม่ 3) การสอนที่ไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง 4) ความหลากหลายของผู้เรียนที่เกินกว่าครูจะขึ้นแนะได้ และ 5) การเรียกร้องที่ครูไม่พร้อมจะรับได้ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2560) แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ครูต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการเตรียมการสอนและรู้จักพัฒนาตนเองที่จะแสวงหากระบวนการ วิธีการ เทคนิค สื่อต่าง ๆ ที่แปลกใหม่เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูทุกระดับการศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง (กุลิสรา จิตขญาวิณิช, 2561)

โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการศึกษายึดตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักโดยเฉพานโยบายปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถและทักษะในการคิดวิเคราะห์ ทักษะการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและ

ภาษาต่างประเทศ ตลอดจนมีคุณธรรม โรงเรียนได้จัดทำกรอบแนวคิดในการดำเนินงานของโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สู่มาตรฐานสากลมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพสามารถจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาคุณภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า การบริหารงานวิชาการยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โรงเรียนขาดแหล่งเรียนรู้และขาดสื่อการสอนที่ทันสมัยต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ขาดการติดตามประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง การกำหนดภาระงานยังไม่ชัดเจนและครอบคลุม ห้องเรียนพิเศษและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีการออกแบบวางแผนการอบรมและพัฒนาบุคลากรตรงตามความต้องการ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ความชำนาญในด้าน ICT ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการศึกษา การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ไม่มีความถนัดในวิชาเฉพาะ และไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตรงตามทักษะในศตวรรษที่ 21 ทางฝ่ายผู้บริหารและกลุ่มงานบริหารงานวิชาการได้ตระหนักและมองเห็นจุดด้อยที่ต้องพัฒนา จึงได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการนิเทศภายในได้ข้อสรุป คือ ควรพัฒนาการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และนำผลการนิเทศติดตามประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหรือแก้ปัญหามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของครูและการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ครูเป็นครูมืออาชีพสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้นตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ (โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา), 2563)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยและพัฒนาแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยนำแนวคิดหลักการนิเทศภายใน และแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเป็นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบดังกล่าวจะช่วยพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ปรับปรุงการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตรงตามทักษะในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้นและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) ให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) โดยการวิจัยและพัฒนา (Research and development) 4 ขั้นตอน ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา)

ขั้นตอนการวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	1. องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	แหล่งข้อมูลด้านเอกสาร ได้แก่ แนวคิดการพัฒนารูปแบบ การพัฒนาครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	แบบบันทึกข้อมูลเพื่อสังเคราะห์รวมข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการ	วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล
	2. ศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา)	ผู้บริหารและครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) จำนวน 10 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูหัวหน้าสายชั้น ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	ประเด็นสนทนา กลุ่ม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00	วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล
	3. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูต้นแบบ จำนวน 9 คน มีคุณสมบัติเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษและ/หรือวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ได้รับรางวัลครูผู้สอนดีเด่นหรือครูสุุดติหรือครูต้นแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีค่า IOC เท่ากับ 1.00	วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุ
ประชา) (ต่อ)

ขั้นตอน การวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	4. แนวทางการนิเทศที่ เน้นกระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพเพื่อ ส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย และศึกษานิเทศก์ มีคุณสมบัติเป็น ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหาร การศึกษา การบริหารงานวิชาการ การนิเทศการศึกษาใน ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ต่ำกว่า 10 ปี ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบ เจาะจง	แบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง มีค่า IOC เท่ากับ 1.00	วิเคราะห์ เนื้อหาและ สรุปข้อมูล
2. สร้างรูปแบบฯ	1. ออกแบบรูปแบบฯ โดยสรุปข้อมูลจาก การศึกษาข้อมูล พื้นฐาน	ข้อมูลที่ได้จากนำประเด็นที่ศึกษา ในชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐานมายกร่าง ตามองค์ประกอบของรูปแบบฯ	1. ร่างรูปแบบฯ 2. ร่างคู่มือการใช้ รูปแบบฯ	วิเคราะห์ เนื้อหาและ สรุปข้อมูล
	2. ยกร่างรูปแบบฯ			
	3. ตรวจสอบความ สอดคล้องและความ เหมาะสมของร่าง รูปแบบฯ และคู่มือ การใช้รูปแบบ	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีคุณสมบัติเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม การศึกษา และการวัดและ ประเมินผล ได้มาโดยการคัดเลือก แบบเจาะจง	1. การสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ 2. แบบตรวจสอบ ความเหมาะสม ของรูปแบบฯ มี ค่า IOC เท่ากับ 1.00 3. แบบตรวจสอบ ความเหมาะสมของ คู่มือการใช้รูปแบบ ฯ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	4. ทดลองนำร่องการใช้ รูปแบบ	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 5 คน ในภาคเรียนที่ 1/2564	4. แบบสังเกตการ ทดลองนำร่องใช้ ในประเด็น	ร้อยละ
3. ศึกษาผลการ ใช้รูปแบบฯ	นำรูปแบบฯ ไปปฏิบัติ ในภาคเรียนที่ 2/2564 โดยศึกษา	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 1. ผู้นิเทศ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ (ผู้วิจัย) รอง ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ ครู หัวหน้าสายชั้น	แบบประเมินมี ลักษณะเป็นแบบ rubric (Rubric score) ที่มี ข้อความ	ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชน
 แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุ
 ประชา) (ต่อ)

ขั้นตอน การวิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	1. การออกแบบและ เขียนแผนการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก 2. การจัดการเรียนรู้เชิง รุกและการจัด บรรยากาศในชั้นเรียน 3. การส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ครูโดยรวม	2. ผู้รับการนิเทศ คือ ครู โรงเรียน เวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) จำนวน 44 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	อธิบายเกณฑ์การ ให้คะแนน 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น ระหว่างผู้ประเมิน ในระดับดีมาก (RAI = 0.98)	วิเคราะห์ เนื้อหาและ สรุปข้อมูล
4. ประเมิน รูปแบบฯ	ประเมินรูปแบบฯ ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้าน ความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 1. รองผู้อำนวยการ 2. ครูโรงเรียนเวียงเทิง (เทิงทำนุ ประชา) รวมจำนวน 46 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบประเมิน โดยข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า จากการศึกษาเอกสารพบว่า การนิเทศการศึกษา
 ที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาบริบท
 และแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การนิเทศและชี้แนะ การ
 สังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และการสะท้อนผลนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
 ของครูที่ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และเนื้อหาที่นำมาใช้ในการนิเทศ ได้แก่ การ
 ออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การ
 ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และบทบาทครูในการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สภาพปัญหา คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความตระหนักในการการ
 ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการเรียนรู้ใน
 ศตวรรษที่ 21 ความต้องการจำเป็น คือ การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบและ
 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการ
 เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน โดยการพัฒนาการนิเทศภายในอย่าง
 เป็นระบบเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และ
 แนวทางการนิเทศภายในที่นำมาใช้ คือ การทำงานเป็นทีมและใช้การนิเทศเชิงรุกด้วย
 กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. ผลการสร้างรูปแบบ พบว่า รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ และกระบวนการของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ขั้นวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 3) ขั้นขับเคลื่อนการนิเทศและชี้แนะ 4) ขั้นสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และ 5) ขั้นสะท้อนผลการนิเทศ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) ทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในระดับที่ปฏิบัติได้และเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.83$, S.D. 0.25) และสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกและจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ในระดับที่ปฏิบัติได้และเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.84$, S.D. 0.24) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา)

รายการ	การปฏิบัติ		ผลการประเมิน		
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก					
1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	✓ (ร้อยละ 100)		4.89	0.24	มีการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม
2. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	✓ (ร้อยละ 100)		4.80	0.27	มีการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม
โดยรวม	✓ (ร้อยละ 100)		4.83	0.25	มีการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม
การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน					
1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	✓ (ร้อยละ 100)		4.85	0.23	มีการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม

ตารางที่ 2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ		ผลการประเมิน		
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
2. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	✓ (ร้อยละ 100)		4.83	0.26	มีการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม
โดยรวม	✓ (ร้อยละ 100)		4.84	0.24	มีการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม

4. ผลประเมินรูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) ตามความคิดเห็นของครูพบว่า โดยรวมรูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. 0.23)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความตระหนักในการการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ความต้องการจำเป็น คือ การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการพัฒนาการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อาจจะเป็นเพราะว่า จำนวนครูที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนมีน้อย และด้วยนโยบายของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ จำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ในการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเตรียมสื่อการเรียนรู้ ซึ่งครูต้องได้รับการชี้แนะจากครูเชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ผู้นิเทศทั้งผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรร่วมกันจัดประชุมครูเพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น วางแผนการดำเนินงานส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในและมีความสามารถ

ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการให้คำแนะนำที่ดี การสนับสนุนอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ ช่วยเหลือและชี้แนะให้ครูผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น (จุไรรัตน์ สุตรุ่ง, 2559)

2. รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ และกระบวนการของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ขั้นวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 3) ขั้นขับเคลื่อนการนิเทศและชี้แนะ 4) ขั้นสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และ 5) ขั้นสะท้อนผลการนิเทศ ทั้งนี้ในการพัฒนารูปแบบดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ แนวคิดการนิเทศการศึกษาและกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดของ DuFour & Eaker, Hipp & Huffman และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ที่พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองนำร่องก่อนการนำไปใช้จริง จึงทำให้รูปแบบมีความสมบูรณ์และชัดเจนในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น และรูปแบบนี้มีจุดเด่นที่การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอนโดยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในขั้นศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน (DuFour, R. & Eaker, R, 2008) (Hipp, K. & Huffman, J, 2003) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ผู้วิจัยและทีมนิเทศร่วมกันศึกษาสภาพปัญหา กำหนดเป้าหมายโดยเน้นการคุณลักษณะของครูให้เป็นครูมืออาชีพที่มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียนเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพ ขั้นวางแผนและกำหนดเป้าหมาย เป็นการจัดประชุมรองผู้อำนวยการและครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) เพื่อวางแผนการนิเทศระดับโรงเรียนและระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ ชี้แจงและให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศตามคู่มือการนิเทศที่จัดทำขึ้น รวมทั้งจัดทำปฏิทินการนิเทศและกำหนดทรัพยากรที่ใช้ในการนิเทศ ขั้นขับเคลื่อนการนิเทศและชี้แนะ เป็นดำเนินการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศกำหนดไว้ โดยมีกิจกรรม คือ การเยี่ยมและสังเกตชั้นเรียน การเปิดรับคำชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนครู บันทึกข้อมูลการสังเกตและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขั้นสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล เป็นการกำกับติดตามดูแลให้กระบวนการนิเทศเป็นไปตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้ โดยมีกิจกรรม คือ สร้างเครื่องมือประเมินการจัดการเรียนการสอนของครู และดำเนินการประเมินการจัดการเรียนการสอนของครูตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ในคู่มือการนิเทศ และขั้นสะท้อนผลการนิเทศเป็นสะท้อนผลการดำเนินการนิเทศ ภาพความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควร

พัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำรายงานผลการนิเทศ นำเสนอและเผยแพร่ผลการนิเทศและภาพความสำเร็จของโรงเรียน โดยกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือ แนะนำทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทั้งการวางแผนการปฏิบัติ เทคนิควิธีการหรือกลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน และให้การนิเทศการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชยา คงขาว ที่พบว่า การนิเทศการศึกษาต้องใช้ความเป็นประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม มีการติดตามอย่างต่อเนื่องและสร้างขวัญกำลังใจอย่างหลากหลายและเหมาะสม โดยใช้ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ (รัชยา คงขาว, 2558)

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) พบว่า ครูโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) ทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกและจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ในระดับที่ปฏิบัติได้และเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินงานตามกระบวนการของรูปแบบที่สร้างขึ้น เป็นกระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่องและการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทุกขั้นตอน โดยการดำเนินงานนิเทศตามปฏิทินการนิเทศ เน้นการนิเทศช่วยเหลือเพื่อนครูแบบกัลยาณมิตร เป็นการให้ความช่วยเหลือในชั้นเรียนระหว่างครูผู้สอนโดยใช้วิธีการนิเทศตามความเหมาะสมโดยการให้ความช่วยเหลือในช่วงชั้นเดียวกันโดยผู้นิเทศ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูหัวหน้าสายชั้น จำนวน 3 ครั้งต่อภาคเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ ครั้งที่ 1 เป็นการประเมินการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก ครั้งที่ 2 เป็นการประเมินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และครั้งที่ 3 เป็นการประเมินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยรวม ทำการวิเคราะห์และสรุปผลการนิเทศ สะท้อนผลและรายงานผลเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในภาคการศึกษาและปีการศึกษาถัดไป ซึ่งการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาเป็นการแสดงถึงกลไกการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหาร ทีมนิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการนิเทศ งานบริหารงานวิชาการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา บุญมาก ที่พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการส่งเสริมสูงกว่าก่อนการส่งเสริมอย่างมีนัยสำคัญ

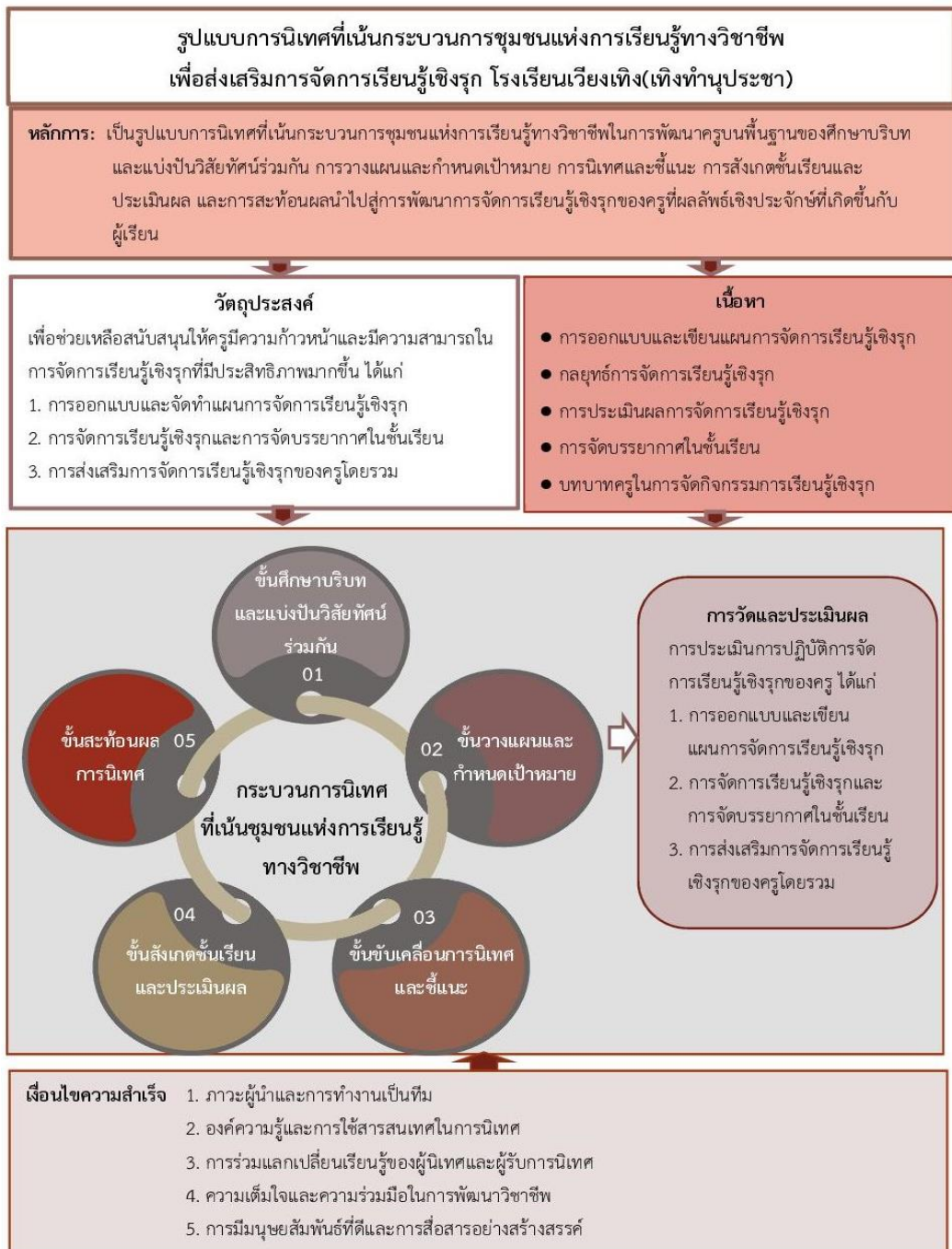

ทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้เชิงรุกในระดับมากที่สุด รวมถึงทักษะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (วาสนา บุญมาก, 2562)

4. ผลประเมินรูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) ตามความคิดเห็นของครูพบว่า โดยรวมรูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า ครูที่ได้รับการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากผู้วิจัยและทีมนิเทศ มีความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นของการนิเทศและการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การได้รับการสนับสนุน การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำปรึกษา และชี้แนะจากทีมนิเทศ ทำให้ครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแผนที่ได้ออกแบบไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูจึงเห็นว่ารูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และมีความเหมาะสมสำหรับส่งเสริมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งการประเมินดังกล่าวเป็นการประเมินที่ตอบสนองความต้องการสามารถนำไปขยายผลหรือใช้ประโยชน์ได้ (Glickman, C.D.; Gordon, S.P. & Ross-Gordon, J.M, 2001) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพา ตรีเสถียรไพศาล ที่พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ (นิพา ตรีเสถียรไพศาล, 2560) และงานวิจัยของ บรรดิษฐ์ ม่วงอ่อง ที่ศึกษาพบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วน มีความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (บรรดิษฐ์ ม่วงอ่อง, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนากระบวนการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัด การเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ และกระบวนการของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ขั้นวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 3) ขั้นขับเคลื่อนการนิเทศและชี้แนะ 4) ขั้นสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และ 5) ขั้นสะท้อนผลการนิเทศ รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับโรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ และกระบวนการของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นศึกษาบริบทและแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ขึ้นวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 3) ขั้นขับเคลื่อนการนิเทศและชี้แนะ 4) ขั้นสังเกตชั้นเรียนและประเมินผล และ 5) ขั้นสะท้อนผลการนิเทศ ส่งผลให้ครูทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกและจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ในระดับที่ปฏิบัติได้และเป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยม ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้มีดังนี้ 1) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการของครูผู้สอนเพื่อลดความซ้ำซ้อนของภาระงานที่มอบให้นักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรร่วมกันนิเทศแบบผสมผสานทั้งแบบออนไลน์และแบบเผชิญหน้า สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับหัวข้อวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบการนิเทศที่เน้นกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา) 2) ควรศึกษาการนิเทศเชิงรุกร่วมกับนิเทศแบบบูรณาการเพื่อให้การนิเทศมีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลิสรา จิตชญาวิณิช. (2561). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). การนิเทศในสถานศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์อินเตอร์.
- นิพา ตรีเสถียรไพศาล. (2560). รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บรรดิษฐ์ ม่วงอ่อง. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูโรงเรียนอนุบาล สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วน
ท้องถิ่น. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ปรมินทร์ อริเดช. (2560). ครูในฐานะบุคคลแห่งการเรียนรู้. ความเป็นครูและการพัฒนาครูมือ
อาชีพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2560). บทบาทของครูในอนาคต: สอนให้ผู้เรียนสอนตนเองได้ต่อไป ใน
ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ระย้า คงขาว. (2558). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อ
พัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- โรงเรียนเวียงเทิง(เทิงทำนุประชา). (2563). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา. เชียงราย: โรงเรียน
เวียงเทิง(เทิงทำนุประชา).
- วาสนา บุญมาก. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคตการศึกษา
และการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561.
กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี.
- เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์. (2559). การวิจัยพัฒนาโมเดลเลิฟเพื่อสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ที่
สมบูรณ์: ชุดโครงการวิจัยสำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรี
นติ้ง เฮ้าส์.
- DuFour, R. & Eaker, R. (2008). Revisiting Professional Learning Communities at
Work. Bloomington , IN: Solution Tree.

- Glickman, C.D.; Gordon, S.P. & Ross-Gordon, J.M. (2001). *Supervision of Instruction: A Developmental Approach*. (5th ed.). Boston: Ally and Bacon.
- Hipp, K. & Huffman, J. (2003). *Professional Learning Communities: Assessment Development Effect*. Sydney: Australia.